

KINDERBOEKENWEEK
5-16 OKTOBER

Opa en oma schrijfopdracht

Voor leerkrachten: lees eerst de [instructies](#) aan het einde van deze les.

Thema: familie, opa en oma, Kinderboekenweek 2016

Doelgroep: PO groep 4 t/m 8

Opa en oma schrijfopdracht

Als je een verhaal wil schrijven over een opa of oma, ga je dan meteen aan het werk?

Nee! Natuurlijk niet!

Voordat je gaat schrijven, ga je eerst **nadenken** en **lezen**.

Welke boeken
zijn er?

Welke opa's en
oma's ken ik?

**Okee! Daar kun je nu mee beginnen.
Bekijk de volgende pagina's.
Of klik op één van deze boeken.**

Een oma zonder tanden

Aan de hand van honderden oma's en opa's duikt Marc ter Horst in de geschiedenis. Bij tal van onderwerpen zoals boodschappen doen, fietsen, naar de wc gaan, reizen, vluchtelingen en klimaatproblemen vertelt hij over nu en over vroeger, toen volgens sommigen alles beter was.

Hoe leeft jouw oma? En hoe leefde de oma van jouw oma? En de oma van de oma van jouw oma? Dit boek vergelijkt het leven van nu met dat van vroeger. Er komen trouwens ook opa's in voor.

- *Vijftig jaar geleden hadden mensen veel meer gaatjes dan nu. Veel mensen poetsten hun tanden niet of bijna nooit en gingen pas naar de tandarts als ze kiespijn hadden. Het was toen heel gewoon om al je tanden te laten trekken en de rest van je leven een kunstgebit te dragen.*

Schrijftip

Als je over je vroeger wilt schrijven, moet je er wel iets vanaf weten. Vraag eens aan je opa of oma hoe het vroeger was. Poetsten zij hun tanden? Waar speelden ze mee? Wat leerden ze op school? Hoe zagen de straten eruit? Wat voor beroep hadden ze? Bestaat dat beroep nog?

Een vergeetachtige opa

Bastiaan heeft zelf geen opa en praat daarom graag met de opa van Myrthe. Hij wil graag later vliegtuigbouwer, uitvinder of bioloog worden en opa weet toevallig ook heel veel over vliegtuigen.

- *Opa tilt het deksel van de soeppan. 'Wil je een kopje kippensoep, meisje?' Myrthe kijkt in de pan en ziet wat botjes drijven. 'Komt het uit een pakje?' 'Nee, ik heb het zelf gemaakt,' zegt opa. Myrthe schrikt.*

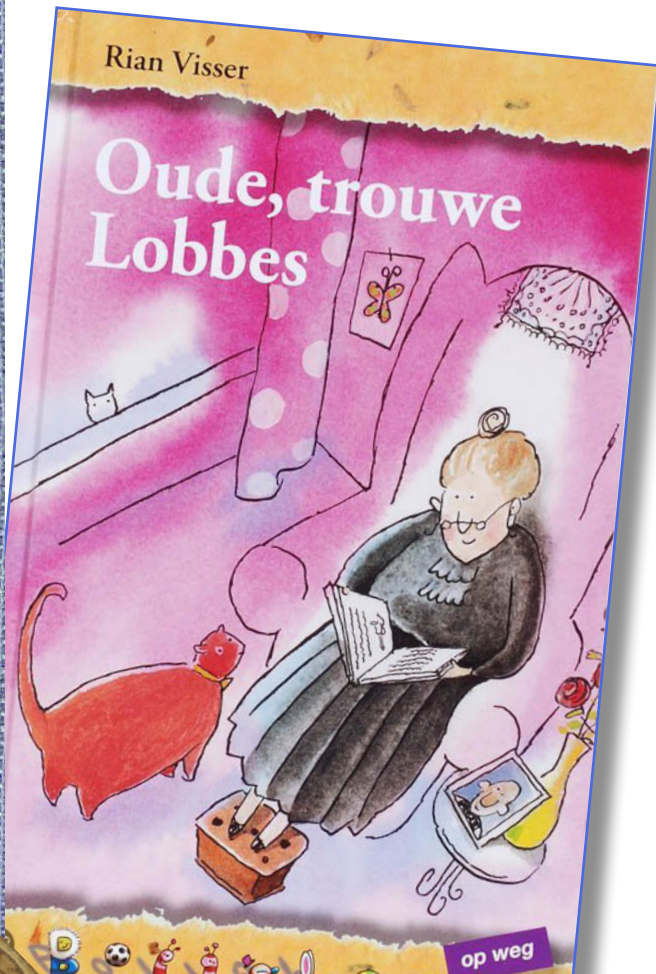
Schrijftip

Een verhaal wordt levendiger als je af en toe een dialoog (= gesprek) opschrijft. Probeer een spannende of grappige dialoog te bedenken. Dus niet: 'Hallo, hoe gaat het?' 'Goed, en met jou?' 'Ook goed.' Dat soort zinnen laat je weg.

Myrthes opa woont alleen met zijn cavia Snuffie. Op een dag is Snuffie weg. Opa zal hem toch niet in de soep gestopt hebben? Of heeft de jonge uitvinder Bastiaan er iets mee te maken? Een fantasievol verhaal met een serieuze ondertoon.

Het huisdier van oma

Lobbes woont bij een oude vrouw. Hij mag niet naar buiten, want daar loert het gevaar. Maar daar loopt ook een lieve vrouwtjespoes... Lobbes ontsnapt en komt in een wild avontuur terecht. Net als zijn bazin.

Links van de sloot is een heuvel. Ik klauter omhoog en kom op een pad waarop twee lange metalen rails liggen met balken ertussen. Het lijkt op een soort ladder, maar waar hij begint en eindigt kan ik niet zien. Ik loop van tree naar tree, want de ladder gaat gelukkig de goede kant op. Van wie zou hij zijn? vraag ik me af. Heeft de reus hem neergelegd?

Schrijftip

De 'ik-figuur' in dit verhaal snapt niets van de buitenwereld. Weet jij wel wat die ladder is? Denk bij jouw eigen verhaal goed na wie de hoofdpersoon is. Misschien ook wel een dier? Door zijn of haar ogen zie je dan de wereld.

Het verhaal wordt op vaak humoristische wijze verteld door Lobbes, ik-figuur. 'Onbekend maakt onbemind' is, naast de sprookjes, de rode draad in dit verhaal. (Het boek is alleen verkrijgbaar in de bibliotheek en bij de schrijfster, rian@rianvisser.nl.)

Een oma die steelt

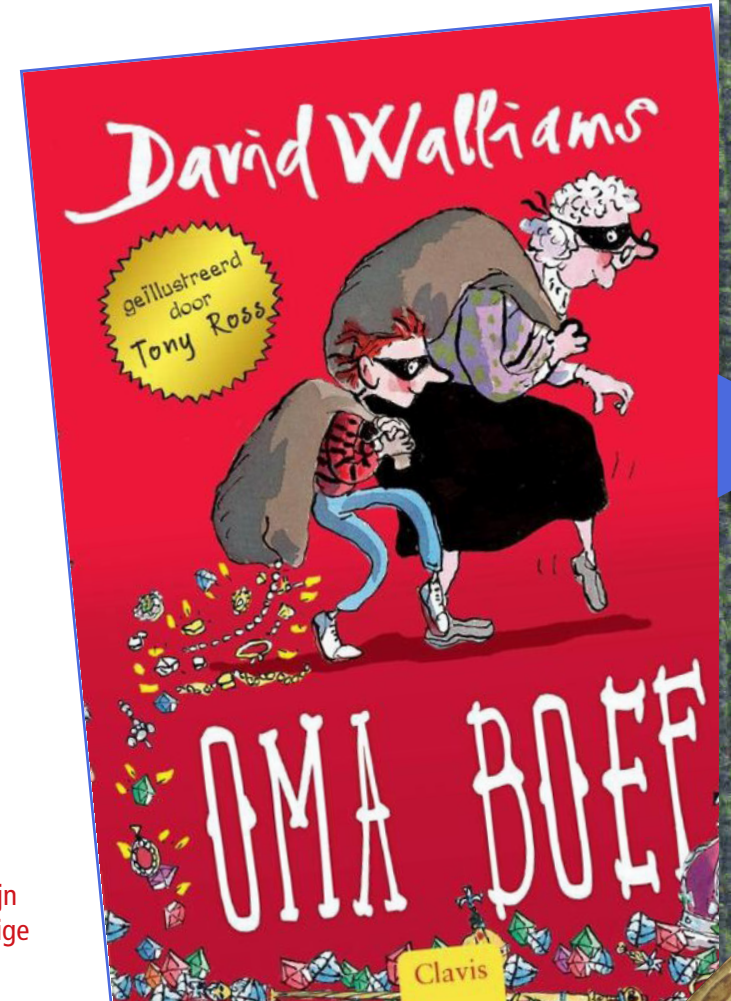
De oma van Ben lijkt heel erg saai, maar eigenlijk heeft ze een geheim! Wanneer Ben haar op een avond bespiedt, gebeurt er dit.

“ Een paar tellen later ging de voordeur langzaam open en er verscheen er een helemaal in het zwart geklede gedaante. Zwarte trui, zwarte legging, zwarte handschoenen, zwarte sokken vast ook wel zwart ondergoed. Het gezicht zat onder een zwarte bivakmuts, maar door de ronde rug wist Ben dat het oma was. ”

Schrijftip

Kun je je dat voorstellen? Een oma die 's avonds uit stelen gaat? Het hoeft niet echt waar te zijn. Het leuke van verhalen bedenken is dat je alles mag verzinnen.

Op een dag ontdekt Ben dat zijn oma, net als heel veel volwassenen, een geheim heeft. Zijn oma is een internationaal gezochte juwelendief! Luchtig verteld met veel humor en grappige illustraties.

Een mysterieuze oma

De Mieke van Hooft
verdwenen
oma

Dit boek zijn eigenlijk twee boeken: *Oma verdacht* en *De verdwenen oma*. Het verhaal *De verdwenen oma* begint zo:

“Ik heet Kiek. En mijn zusje heet Zus. Het begon allemaal toen we bij oma Pleun rond de tafel zaten. Oma Pleun keek in haar glazen bol terwijl haar handen heel langzaam rondjes draaiden. ‘Oma, zie je iets?’ vroeg ik met een fluisterstem. Die glazen bol heeft iets geheimzinnigs, en dan ga je vanzelf fluisteren.”

Schrijftip

Zorg dat je verhaal meteen spannend begint, zodat de lezer graag verder wil lezen. De saaie stukken kun je later opschrijven. Of je laat ze helemaal weg!

Oma verdwijnt omdat ze boos is dat ze van haar dochter naar een zorgcentrum moet, Ze kan nog prima voor zichzelf zorgen. Het verhaal ‘De verdwenen oma’ is een beetje achterhaald (zo makkelijk komt een fitte bejaarde niet meer in een zorgcentrum), maar biedt toch een leuk avontuur.

Een gemene oma

Joris heeft een oma die hem heel graag treitert en pest, het liefst als er niemand in de buurt is. Daarom maakt hij een toverdrankje voor haar. Zal ze knallen of ontploffen?

⦿ *Grootmoe gilte: ‘Oeioei!’ En haar hele lichaam schoot hoeps de lucht in. Het was alsof iemand elektrische draden onder haar stoel had vastgemaakt en nu de stroom aanzette. Ze schoot omhoog als een duveltje uit een doosje... en ze kwam niet meer omlaag...maar bleef zomaar in de lucht hangen... met uitpuilende ogen... met haar, dat recht overeind stond.* ⦿

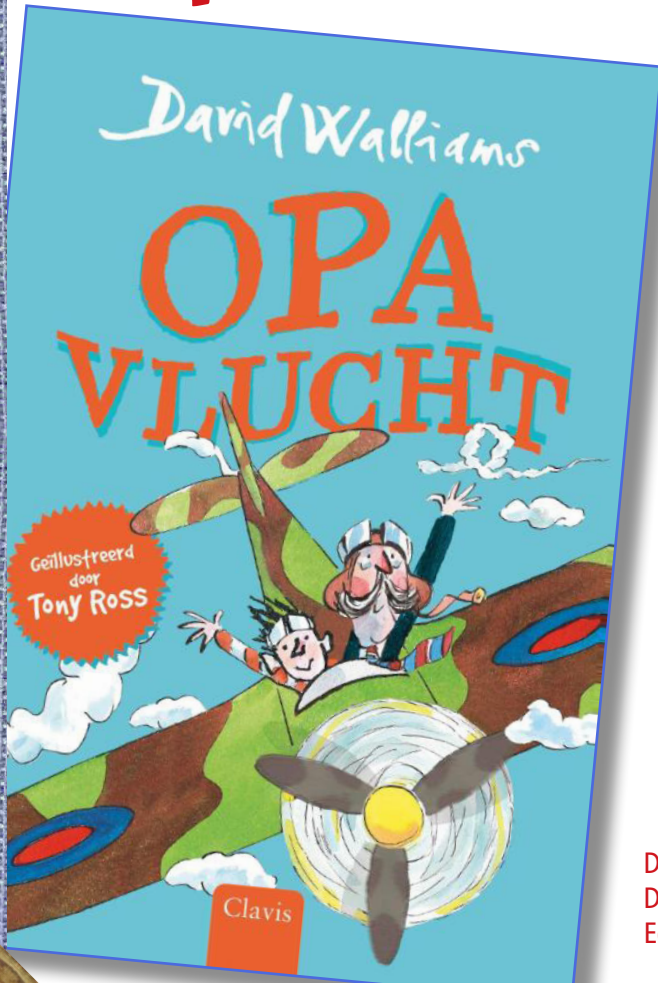
Schrijftip

Als je iets verzint, probeer het dan zo op te schrijven dat de lezers het echt geloven of het graag zouden willen geloven. Schrijven lijkt soms op heel geloofwaardig kunnen liegen.

Joris haat zijn grootmoeder. Hij besluit een toverdrankje te maken. Kanariezangzaad, motorolie; alles gaat erin. Grootmoe groeit pardoos door het dak heen. Joris en zijn vader besluiten nog meer toverdrankjes te maken.

Opa was gevechtspiloot

De opa van Jack leeft in het verleden, alsof het nog steeds gevechtspiloot is bij de RAF. De geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en de RA wordt achterin het boek kort

- ‘Maar hoe kon je dan overleven, opa?’
‘Ik at noten en bessen en dronk regenwater.’
‘En je sliep onder de blote hemel?’
‘Ik had geen andere keus, eskadercommandant. Dat heb jij toch ook wel eens moeten doen bij de RAF?’
‘Nee, Nooit.’ Jack schaamde zich omdat hij dat moest toegeven. Het leven van zijn grootvader was wel honderd keer avontuurlijker dan het zijne ooit zou worden...’

Schrijftip

Vraag je opa of oma om een spannende verhaal over vroeger te vertellen. Schrijf het op alsof het nu gebeurt.

De opa van Jack was ooit een gevreesd gevechtspiloot. Maar nu is hij oud en in de war. Daarom moet hij naar een bejaardentehuis. Jack en zijn opa plannen een ontsnappingsstunt. Een boek met veel grappige tekeningen en afwijkende lettertypes. Een prachtig avontuur.

Een verdachte opa

Worstjes worden van varkens gemaakt. Maar niet van Knor! Wie is de held en wie is de slechterik? Dat blijft in dit boek tot het einde toe onduidelijk. Daarom wil je blijven doorlezen.

“Opa bleef de baas van het eten. Hij hield Knors gewixht streng in de gaten, want als een verken goed groeit, is hij gelukkig, zei hij. Daarom zette hij Knor iedere dag op de weegschaal. ‘Gelukkig, alweer een kilootje erbij, zei hij dan tevreden.’”

Schrijftip

Veel verhalen draaien om een geheim. De lezer moet een raadsel oplossen. Wie heeft het gedaan? Wie is de slechterik? De schrijver geeft een heleboel aanwijzingen, maar hoe het echt zit weet je pas als het boek uit is. Misschien kun je in jouw verhaal ook een geheim stoppen? Verklap het pas aan het eind.

Dit boek gaat over vlees, maar het is ook – of juist – geschikt voor vegetariërs. Wellicht zullen sommige kinderen na het lezen van dit boek geen vlees meer willen eten.

Een eigenwijze opa

In dit verhaal zitten prachtige omschrijvingen van het landschap, het huisje, het dorp en natuurlijk ook van de overgrootvader. Lees de zin hieronder maar eens. Zie je de opa voor je?

“Hij had een grote neus en grote oren en wenkbrauwen met lange haren die alle kanten op groeiden. Hij had snorstoppels en op zijn kin zat hier en daar een plukje baard.”

Schrijftip

Probeer jouw opa of oma op een bijzondere manier te omschrijven. Hoe ziet hij of zij eruit? Zien de anderen het voor zich?

Dit verhaal gaat over een eigenwijze overgrootvader, opi Kas, die helemaal alleen in IJsland woont. Hij kan niet goed meer voor zichzelf zorgen en hij moet mee terug naar Nederland. Opi Kas denkt hier heel anders over. Hij is van plan om alleen de bergen in te gaan en vraagt Twan en Linde om hem te helpen. Gelukkig heeft Twan een survivalhandboek meegenomen.

De verhalen van opa

Via de verhalen die opa vertelt leert Vonkie haar opa kennen. Het gaat over kwajongensstreken, eieren zoeken, vissen en een oude mogelen. Vonkie merkt dat opa ook veel verzwijgt. Welke geheimen verbergt opa Spijker?

“Opa schudt zijn hoofd alsof hij vliegen wil verjagen. ‘Waarom zit ik dit eigenlijk allemaal te vertellen? Pfff.’ Hij lacht een zenuwachtig lachje. Zijn snor trilt ervan. ‘Het was lang geleden hoor. Dingen waren heel anders.’”

Schrijftip

Misschien vertelt de opa of oma in jouw verhaal ook een verhaal over vroeger? Vraag je eigen opa of oma maar eens of ze nog een leuk verhaal over vroeger weet.

De twaalfjarige Vonkie logeert bij haar opa op de boerderij. Ze vindt het maar saai, tot opa verhalen begint te vertellen over vroeger, toen hij met zes broers op de boerderij woonde. Op de achtergrond speelt het verhaal over de ouders van Vonkie, die huwelijksproblemen hebben.

Op reis met oma

Isa gaat met haar oma naar ongerepte IJsland om op zoek te gaan naar een geheim uit oma's verleden.

“Omi had een paar jaar op IJsland gewoond en daar paarden getraind. Ze was nog steeds gefascineerd door het land en vertelde er vaak over. Gek genoeg was ze nooit meer terug geweest.”

Schrijftip

Wat weet jij over het verleden van jouw opa en oma? Waar woonden ze? Stel dat je met hen op reis zou gaan, waar zou de reis naartoe gaan? Als je straks een verhaal schrijft mag je ook een verleden verzinnen. En bedenk maar een spannende reis!

Alles waar Isa van houdt, lijkt ze plotseling kwijt te raken: de gezellige boerderij van haar oma, haar geliefde paarden, en ook Omi zelf. Toegankelijk verhaal over verlies, familie en liefde en ijslander pony's. Gertrud Jetten schreef een grote serie paardenboeken bij Uitgeverij Kluitman. Lees op haar [website](#) meer over het schrijven van het boek.

Opa en oma schrijfopdracht

Je hebt **boeken bekeken** en **nagedacht** over opa's en oma's.
Je hebt een aantal **schrijftips** gelezen.
Misschien heb je al een **idee** voor een verhaal.
Dan mag je nu beginnen.

Ja, ik heb
een leuk idee!

Ik schrijf mijn
verhaal eerst in klad
en dan in het net.

Opa en oma schrijfopdracht

Weet je nog niet precies hoe je moet beginnen?
Volg dan deze stappen.

Stap 1

Wie is de
hoofdpersoon?
Een mens of een dier?
Oud of jong?
Denk niet te lang na.
Kies gewoon.

Stap 2

Bedenk een probleem
voor je hoofdpersoon.
Het liefst een moeilijk
probleem waar je geen
oplossing voor weet.

Stap 3

Nu begin je met schrijven.
Schrijf op wie je hoofdpersoon
is en wat het probleem is.
Zorg dat je verhaal meteen
spannend begint.

Stap 4

Tijdens het schrijven
bedenk je een oplossing
voor het probleem. Dat
hoef je nog niet te weten
als je begint met schrijven.
Verras jezelf!

Opa en oma schrijfopdracht

Voor de leerkracht

Opwarmen

Geen enkele schrijver kan na het krijgen van een opdracht meteen gaan schrijven. De fantasie moet eerst worden opgewarmd. Deze les is bedoeld om de leerlingen voor te bereiden, zodat ze pas gaan schrijven als ze popelen om te beginnen.

Boeken lezen

Laat de kinderen kennis maken met enkele boeken over het thema.

Kies daarvoor de pagina's uit deze les die bij het niveau van jouw groep passen. Je hoeft dus niet alle pagina's van deze les te behandelen.

Tip: Zorg dat je de boeken zelf gelezen hebt. Lees er een stukje uit voor en stimuleer de kinderen om ze te lezen.

Je kunt natuurlijk ook andere boeken kiezen die je goed vindt. Of het nu wel of niet een kerntitel is, maakt niet uit. Jouw enthousiasme voor een boek draag je over op de leerlingen! Je kunt ook leerlingen aan elkaar boeken laten aanprijzen. Ook dan is het handig dat je zelf de boeken ook kent.

Schrijven

Laat de leerlingen eerst in klad schrijven en daarna in het net. Zo voorkom je dat ze verkrampen omdat ze denken dat het meteen goed moet zijn.

Schrijvers werken vaak in twee fases:

1. In de **creatieve fase** schrijven ze alles op wat er in hun hoofd opkomt. Ze letten niet op fouten en leestekens.

2. In de **redactiefase** herschrijven ze de tekst net zolang tot ze er tevreden over zijn.

Verhalen vertellen

Komen jouw leerlingen moeilijk op gang met schrijven? Laat ze dan eerst verhalen vertellen.

Stel bijvoorbeeld deze vraag: 'Wie weet er een spannende verhaal over zijn opa of oma dat echt gebeurd is? Of wie kan er een spannend verhaal verzinnen?' Laat een paar leerlingen vertellen. Kan de klas raden of het verhaal echt gebeurd of verzonnen is? Je zult zien dat alle leerlingen ineens een verhaal willen vertellen. Geef niet iedereen een beurt, maar vertel dat ze hun verhaal mogen gaan opschrijven. Later mogen ze het voorlezen.

Opa en oma schrijfopdracht

Nabespreken

Laat de kinderen hun werkstuk voorlezen. Natuurlijk kun je er een wedstrijd met een gouden griffel aan vastkoppelen, maar wees voorzichtig dat de zwakkere leerlingen niet gedemotiveerd raken. Fantasie en creativiteit is geen wedstrijd. Leuker is het om de leerlingen bij elk verhaal te laten benoemen wat er goed aan is en welke verbeterpunten er nog zijn.

Maak daarna een tentoonstelling van alle werkstukken.

Nodig een kinderboekenschrijver uit

Een echte schijver in de klas, die over zijn boeken vertelt en schrijftips geeft... Hoe motiverend is dat? Je kun dit heel makkelijk regelen via Stichting School

Schrijver samenleving, www.sss.nl.

Tip: Wanneer je de schrijver van tevoren een kopie van de werkstukken stuurt, wil hij of zij er misschien op reageren?

Digibordles *Hoe wordt een boek gemaakt?*

In deze les kun je zien hoe een echt boek gemaakt wordt: van idee tot manuscript naar drukwerk.

[Download de les.](#)

Hoe wordt een boek gemaakt?

De illustrator

Lars Deltrap maakt de tekeningen van Blitz. Rian Visser schrijft in het verhaal hoe Blitz eruit ziet. 'Zijn huid is groen. Zijn broek is blauw.' Er staat niet dat de broek een tuinbroek is en dat Blitz een groot hoofd heeft. De tekenaar gebruikt dus zijn eigen fantasie! Om Blitz te bedenken maakte Lars het hoofd in klei en tekende er toen een lijf bij. Kun jij zien welk lijf hij gekozen heeft?

Lars Deltrap

Deze les – en stukken hieruit – mag worden gebruikt in de klas, maar alleen met uitdrukkelijke bronvermelding.

Opa en oma Schrijfopdracht

© 2016 Tekst en idee: Rian Visser

Op rianvisser.yurls.net staan nog veel meer gratis digibordlessen voor het onderwijs: over kinderboeken, creatief schrijven, illustreren, geschiedenis, apps maken, animaties, etc.

De boeken en een blog van Rian Visser vindt u op www.rianvisser.nl.

Uitnodigen voor een lezing, schoolbezoek of workshop kan via de stichting School Schrijver Samenleving, www.sss.nl.

De boeken uit de les [bestellen kan hier](#).

Ga terug naar het [begin van deze les](#).

